

НАУЧНО-ПОЛИТИЧЕСКО СЪИСКАНИЕ.

ИЗЛАЗЯ ВСЪКИ ПОНДЪЛНИКЪ.

Подписанията за ДЕНЬ сѣятъ годишни и ще са предплатятъ. Тѣ захващатъ при влизаніето на всякой мѣсецъ. Годишнината за на вѣсѣадъ въ Турската Държавѣ сѣ четири (4) сребърни меджидиета, а за вѣсѣадъ въ Държавата на Асма-алѣ турка лира. Постоянниятъ сѣ отговорни за стойността на изплатѣтъ, за които сѣ тѣ поръчале. За вѣсѣадъ и за други частни помѣстванія, ще са плаща по 3 гр. на реда.

Писма, статии, дописки и всичко що са отнася до уредничеството и до управленіето на ДЕНЬ, ще са испраща на-право до Ступанина на Сѣисаніето: П. П. Карапетрова, въ Цариградъ на Асма-алѣ, Чауш-баши, 6. — Писма, не освободени отъ пощенски разходи и безъ под-писки, никакъ не са приематъ. — Испращаніятъ за обнародване писма или други рѣкописи, били тѣ обнародвани или не, не са връщатъ назадъ.

НАШЕТО СТОЕНІЕ.

II

СВѢСТЯВАНІЕТО.

Но най-подиръ царството на фе-нерския властелинъ трѣбваше да са събори! Всичкото това благо отъ вампири, всичката калъ отъ експлу-атори чернокапци, всичката папачъ отъ идиотически рожби на карака-занъ, които, като паразити, сѣ бѣ-хъ впили въ народната ни почва и я тровяхъ непрестанно, все това трѣбваше да са очисти единъ день; и тоя день наставаше.

Деветнадесетия вѣкъ са прибли-жаваше! Деветнадесетия вѣкъ, кой-го, като оживотворително сълице, дойде да повика на животъ всичко заспало и задрѣмало, всичко болна-во и чамаво, всичко задушено и о-полено, са поевяваше! Деветнадесе-тия вѣкъ, разносителя на толкова велики идеи, на идеята на свободно-го мисляне, на идеята на всесвѣт-ното равенство и братство, на и-деята че всѣки народъ на тоя свѣтъ има право на духовенъ самостоя-теленъ животъ, тоя деветнадесети вѣкъ са роди и наедно съ ражда-нето му идеитѣ, които той нося-ше, нахлухъ и въ Истокъ.

По него време Държавата са на-мѣрваше въ една анархия: отъ ед-на стърна башибозуклука на ени-перскитѣ ордин, а отъ друга ванда-низма на караказанското воинство. Тия двѣ тѣла бѣхъ двѣ рани на държавното тѣло.

Крѣпката мишца на Махмуда II премахна първата отъ тия рани, която бѣше станала опасна живени-ца за цѣлия организмъ на царство-то. Великото дѣло на Махмуда II обезсмърти името му и му приготви едно отъ най-личнитѣ мѣста въ и-сторията на османския народъ.

Така са отърва населението на царството отъ първия поразителенъ

бичъ, който върлуваше во всичката си буйность, во всичката си необуз-данность и во всичката си възмож-на свирѣпость. Оставаше обаче оня дълбоко впитъ паразитъ, отървава-нето отъ който бѣше по-мѣчно и изискваше по-дълго време. Фана-риотската властъ са облѣгаше на единъ купъ берати и фермани, у-нищожаването на които не мо-жаше да стане съ единъ простъ замахъ.

Тукъ са искаше последователно слѣдвана борба; борба, която не-уморно слѣдвана, можаше само да искара на единъ добъръ край пред-приятіето.

Ето защо деветнадесетия вѣкъ съ своитѣ спасителни идеи бѣше не-обходимъ за да принесе мощъ, сила и новъ животъ на задушения бъл-гарски народъ!

Когато прочее идеитѣ му озари-хъ самъ-тамъ Балканския Полвин-островъ, чистия и здравъ отъ всѣ-ка гнилость и мършавость българ-ски народъ са не забави да грабне знамето на своето свѣстяване и събуждане. Въ тоя народъ не бѣ-ше съвсѣмъ угаснѣла паметъта за неговата независима иерархия. Бъл-гарското народно учение, изгонено на вредъ изъ училища, изъ черко-ви и всички учреждения, са бѣше запазило въ нѣкои затулени кѣто-ве на малкото ни чистонародни мо-настири, дѣто светотатственната рѣ-ка на византийския свети отецъ не бѣ могла да посѣгне.

Изъ тия монастири прочее са да-де сигнала на едно умствено дви-жение въ полвин-острова. Знамени-тата двоица Неофитовци са поевихъ въ сръдата на задушени бъл-гарска масса отъ оградитѣ на Рил-ския и Зографски монастири. Про-повѣдитѣ, поученията, учителство-ванията и писменнитѣ трудове на тия двама първи народни просвѣ-тители направихъ едно довольно жи-

во размърдане въ недвижимитѣ елементи на народното ни тѣло.

Когато са видя обкованъ въ теж-китѣ вериги на фанариотското роб-ство; когато са видя задушенъ въ смрадливата и молепсвателна ат-мосфера на караказанското учение; когато са усѣти поразенъ и дълбо-ко нараненъ отъ отровнитѣ храни които му готвяше фенерската ци-вилизация, българскому народу дой-де на умъ че, какъ-какъ, той трѣ-бва да са отърве отъ това иго, кое-то имаше да му прѣчи въ всѣка стѣпка напредъ.

Отъ тамъ силното онова стремле-ние, което са проеви въ сръдата на всички Българи за изгонването на гърцкитѣ владици. Отъ тамъ оная гигантска борба на слабия и ума-ломощения противъ могщия и ви-соко-стоящия. Отъ тамъ първата программа на българскитѣ ратници са опредѣли въ тия думи: *поразя-ванетоъ и изгонванетоъ на фенерски-тѣ паразити изъ българската сръда; тикванетоъ на народа въ пѣтя на просвѣтата, науката и образование-то; подобряванетоъ на общата тат-ковина.*

И не можеше да бѣде по-инѣкъ. Когато българскитѣ просвѣтители са опитахъ да отворитѣ първитѣ български училища, фанариотското духовенство у насъ имъ са въспро-тивили съ всичкитѣ си сили. Тѣмнот-а и мрачина, а нѣ свѣтлина и яс-ность искаше фенерския власте-линъ за да може да упражнява не-наказанно своитѣ мисии въ бъл-гарския народъ. Какъ можаше да са скубе, стриже и дои до кръвъ това смиренно паство; какъ можа-ше да са прекръщаватъ въ купеля на Еллинизма, ако нѣ въ тѣмнотата и въ мрачината.

Исправенъ като нѣкоя исполн-ска преграда сръщу първичкото възраждане и свѣстяване на Бъл-гаритѣ, Фенеръ са опита да пора-

зи първите главатари на дѣлото. Истина е че едни пострадаха; истина е че мнозина станяха жертва на фанатизма на Фенеръ, но тоже е истина, че подиръ изчезването на единъ ратникъ за народното дѣло, поевяваше са не единъ и двама, а цѣла една десетка ратници. Не са плашахъ борците за правдата и за духовното освобождаване. Въ ужаса си Фенеръ заточаваше и наказваше десетини и стотини, но това количество не бѣше ни десетата дѣлаба отъ поевенните вече и добри приготвени борци.

Като наказването бѣше несправедливо, то мартилога на борющата стърна нарастваше непрестанно и бѣдѣщите борци са въодушевяваха не само съ мисълта за правдата, но и още и съ мисълта за мѣстѣне. Широко и широко са распространяваше пропагандата на българското свѣстяване. Тя отиваше въ пѣтя на народното просвѣщение. Тя вървѣше и вървѣше все напредъ, макаръ че въ пѣтя си срѣщаше безпрестанни притѣснения, безпрестанни мъки и наказания, безпрестанно поразяване. Тя вървѣше и тамъ дѣто оставяше единъ трупъ, десетъ живи и насжени мишци я послѣдваха.

Стоеще все на пѣтя исправенъ въ всичката си ужасностъ исполина фенерский. Но той познаваше, че земята трепере подъ неговитѣ нозѣ. Реакционния ядъ пробиваше все по-дълбоко и по-дълбоко. Вече не дремяха неговитѣ врагове. *Будни бѣха тѣ и вече бѣха тръгнали напредъ.*

СОЦИАЛИЗМА.

Нѣ отъ скоро въ нашето вѣстникарство са срѣщатъ думитѣ социализмъ, социалисти, комунизмъ, комунисти и пр. При всичко това мнозина отъ читателитѣ ни не сж запознати съ значението на тия думи. За тѣхъ ще посветимъ долните нѣколко редове.

Социалното питанье или социализма е рожба на голѣмата френска революция. Кое то ще рече, люлката на социализма е Франца, родителката на много човѣколюбиви и всесвѣтскополезни идеи.

Преди голѣмата френска революция, сирѣчь преди година 1789, во Франца земитѣ сж принадлежали на особити господари, чокон или мушери, а народа и работническитѣ разреди, които били подчинени тѣмъ, немали свои земи, свои къщи и свои имоти. Революцията даде голѣми правдини на народа; тя изравни работническитѣ классове съ другитѣ съсловия на обществото. Революцията прогласи свободата, равенството и братството во Франца.

Отъ тогава народа са позна, че той е

живъ и самостоятеленъ организмъ; че той е господаръ на себе си и на имотъ си; че негова животъ зависи отъ негова трудъ и отъ неговитѣ залѣгания.

Но минж са не минж са нѣколко време подиръ революцията народа пакъ осиромаша; макаръ да притежаваше вече единъ късъ земя, но неволитѣ, бѣднитѣ и сиромашията го налѣтеха отъ вси стѣрни. Тоя народъ не намѣри ожданното блаженство подиръ революцията. Свободата, равенството и братството не бѣха достатъчни да го оградятъ като съ броня отъ гладъ, неволитѣ и страданията. Като капитала, сирѣчь паритѣ бѣха въ други рѣцѣ, то размножени селски и работнически народъ са видя принуденъ да работи на богатия, да заема отъ богатия, да задължава на богатия. Така отъ едно отървано робство, народа подпадна подъ друго: *подъ робството на капитала.*

У кого бѣше кабахата на това робство; да ли у селнитѣ, които не сдържали своето размножаванье или у онай общественна наредба, която е държала народа всекога въ невожество и не му е отворила очитѣ да го предварди отъ нови испадания и злочестини?

Но какъ и да е, а главното бѣше, че селнина бѣше злъ; и работника отиваше отъ злъ на по-злъ. Работника особито въ многолуднитѣ градове усѣщаше най-голѣмата тежина на робството на капитала. Господаря му, фабрикантина отъ когото бѣдния зависяше, отъ когото очакваше единъ *гюндюлюкъ* за прехрана на челядта си, тоя фабрикантинъ располагаше като нѣкой тиранинъ съ работника. По своя кефъ той намаляваше или повишаваше платката му; по своя кефъ, по едно просто скимване или пакъ да го докара до едно по-ниско, по-рабско подчиняване, той го распускаше, не му даваше работа. Ужасна пропасть зияеше между работника-сиромаша и фабрикантина капиталиста. Капитала бѣше придобилъ една такава подтисническа и варварска властъ, каквато никога не бѣше са виждала въ свѣта.

Работническия и сиромашки разредъ вече не можѣ да търпи. Той издаде сѣрдцераздирателни викове. Той заплака горчиво и плаче и още днесъ за своитѣ нещастия. Болѣстѣта на френскитѣ сиромаси-работници е преминжала въ Германия, въ Австрия, въ Англия, въ Испания, съ други думи комахай во всичка Европа и въ Америка. Нещастията станяха общи, неволитѣ — общи, бѣднитѣ и мъжитѣ — общи.

Тогава са поевихъ людѣ, които ги болѣше сѣрдцето за народа, на които бѣ мило за неговитѣ теглила и неволи и които проумѣватъ, какво ще каже да немаатъ хлѣбъ да ядатъ и — стрѣха да са подселонятъ. Тия благородни и високочовѣколюбиви личности погледнаха съ внимателно око на общественното зло. Тѣ съгледали че болѣстѣта е опасна; че раната е дълбока и слѣдователно, че тя иска радикални мѣрки и лѣчения. Преди всичко общественната наредба за тия хора не бѣше сгодна за добруването на сиромашѣта. Отъ което излизаше, че първата и главната мѣрка, която трѣбаше да са земе, то бѣ преобразяване въ общественно-икономическата наредба. Много множество теории сж заразяваха въ различни списания,

брошури и вѣстници. Всекакви поучения и наставления са даваха и всичкитѣ тия учения имаха за главна цѣль: *да намѣратъ такива основи за общественна наредба, върху които основи да може да са основе сигурното добруване на всички членове, които съставляватъ обществото, или въ по-широкъ смисълъ, човѣчеството.* Тия учения са основаваха ту върху равенството, което е проповѣдалъ Богочеловѣка въ своята книга, ту върху размислянето за природнитѣ правдини на човѣка.

Първитѣ социалисти во Франца сж *Бабюфъ* и *Сенз Симонъ*, и по-послѣ високия умъ *Прудонъ*, които замисляли да направятъ социални сирѣчь общественни преобразования. Тѣхнитѣ проповѣди състоели въ това: раздѣлянето на имотитѣ, унищожаването на наслѣдството по кръвъ и премахването на онай случайностъ, на която е подчинена за сега човѣческата сѣдба.

Споредъ Сенз-Симоновото ученье човѣцитѣ трѣбва да съставятъ една дружина, която располага съ общитѣ на всички имоти; всекому трѣбва да са дава заплата споредъ неговитѣ заслуги и каджрности; подиръ смѣртѣта на всекого имотъ му остава притежанье на Дружината. Дружината ще са управлява отъ единъ съборъ избранъ отъ всички членове, и този съборъ ще располага съ общественния имотъ, ще надзирава на социалната наредба и ще разрежда имотитѣ и заплатитѣ, споредъ заслугитѣ и работитѣ на всеки членъ. За да са извърши това преобразяване трѣбвало да са започене отъ управлението, трѣбвало да са въведе демократическо правление, да са премахне всека гоесподарствена система и да са внесе обща въспитателна наредба, която би изравнила по възможности правдинитѣ, имуществата и образяването.

Тия идеи обаче са злоупотѣбиха отъ хора, които малко ги е грижа за бѣдѣщето потомство, и които мислятъ днесъ за днесъ, а утрѣ за утрѣ. Тѣ прекараха идеитѣ на *социализма* въ оградитѣ на *гнусавия комунизмъ*. Комуниститѣ отхвърлиха всека частна собственостъ, отхвърлиха фамилията и женидбата и приемаха сбирането ведно на иманьето, на труда и на наслаждаването, за да си го сподѣлятъ отпослѣ братски. Комуниститѣ допушали всекакви насилствия за осжществяване на своитѣ планове.

Основателъ обаче на сѣщия и чисти социализмъ е Карлъ Фурве. Неговото ученье са зове и още и *фурверизмъ* и то брѣ днесъ най-много послѣдователи. Велики и знаменити личности, учени глави развиватъ гласно и писменно идеитѣ на Фурве, идеи които дѣйствително приложени въ практика, биха донесли добруването между хората.

Първата точка отъ ученьето на Фурве е: *задружността*. Човѣческото благосѣстояние може да са постигне съ съединени сили. До когато човѣцитѣ, говори Фурве, гонятъ добруването всеки отдѣлно, до тогава на земята ще има и доброчестии и злочестии. Въ дружината, която приема ученьето на Фурве, не са отрича нито правото на собственостъ, нито правото на наслѣдство. Всеки е господаръ на онова, което е внесълъ, и може да го продаде и предаде на кого-

то ще. Фурве иска човѣцитѣ да работѣтъ всѣкога на голѣми дружини било търговски, било промишленни предприятия. Работата трѣбва да бѣде подѣ надзорници избрани отъ членовѣтъ. Всѣкой членъ работи такава работа, каквато му иде отръжкѣ. Отъ спечеленното най-напрѣдъ са дава всѣкому по толкова дѣлба, колкото му е необходимо за живѣяне. Въ тоя случай не са гледа че тоя работилъ по-много, а тоя по-малко. Дава са дору дѣлба и на тѣя, които не сѣ работили. Остатѣка отъ печалата сѣ расподѣля тогава наспоредѣ труда, капиталата и кадрѣностѣта (таланта) въ работенѣето. Който е работилъ по-много, който е турилъ по-много капиталъ и който е употребилъ повече кадрѣностъ, той ще получи и повече добивка.

Членовѣтъ на дружината, за икономически поминѣкъ трѣбва да живѣятъ по нѣколко челяди въ една обща кѣща. Не вреди че всѣки сѣ ималъ особито кѣщовничество. Работата е да сѣ купуватъ изъ цѣло онова, което само е потребно за да имъ става по-ефтино.

По тоя начинъ социализма, въ тѣснѣ или въ широкѣ смисълъ, осигорява живота на човѣцитѣ, безъ да онеправдава нѣкого. Немоощнитѣ и слабитѣ намѣрватъ въ неговата наредба животъ, поминѣкъ и поддържанѣе, безъ да бѣдѣтъ тежки на тоя и на оня. Богатитѣ не са обезправдаватъ, защото всѣки приема дѣлъ споредѣ капиталата си. А и способнитѣ намѣрватъ пълно възнаграждаване, споредѣ което всѣки са мѣчи да го развие.

Върху тѣя начала и поучения са основаватъ всѣкиятѣ социалистически движения въ Европа.

РАСКАЗИ ИЗЪ ХИМИЯТА.

Що е Физика, а що Химия. — Елементитѣ или прости тѣла. — Кислородъ. — Изнамѣрванѣето му. — Добиванѣето му. — Свойствата на кислорода. — Горѣне и вкиселяване. — Явявания въ природата чрезъ кислорода.

(Продължение.)

Но не само вжглена, сѣрата и фосфора горѣтъ въ кислорода. Гори йоще желѣзото и опита съ него е единъ отъ най-великолѣпнитѣ опити въ Химията.

Да земемъ една желѣзна прѣчица и да я завиемъ като свределъ. На долния ѣ край да забиемъ малко праханъ, който, като запалимъ, да потопимъ въ кислорода. Запалената праханъ придава огъня на желѣзото, което пламва и гори съ блѣкави искри, като некуственитѣ огньове (фишечи и прч.) червени капчици падатъ на дѣното на стѣкланичето съ кислорода, дѣто по-напрѣдъ трѣбва да са тури малко вода. Като са свърши всѣчко, въ стѣкленичето има нѣколко червенъ прахъ, който прилича на ржждата. То е изгорено желѣзо или окисъ отъ желѣзо. Ако сѣми претеглили по-напрѣдъ прѣчицата и знаемъ, че кислорода е 5 драма, подиръ горенѣето претегленъ червения прахъ е наголъмалъ съ 5 драма.

И така вкиселяванѣето е работа отъ съединяванѣето на кислорода съ друго тѣло. Повечето пѣти това съединяване става съ отдѣляне на топлина и на

свѣтлина, както видѣхми въ преминѣжитѣ примѣри. Въ обикновенния говоръ, казватъ че въ тоя случай става горѣне; и думата *горливо* са отдава на тѣлото, което гори, каквото и да било то, вжгленъ, фосфоръ или сѣра.

Химията е прѣшла обикновенното горѣне, но му е дала едно по-распространено значѣне. Тя нарича горѣне онова дѣйствие, когато едно тѣло са съединява съ кислорода, имало или немало свѣтлина и топлина. Напримѣръ: въ ржждяванѣето сѣ, желѣзото са съединява съ кислорода на въздуха безъ да има нѣкой знакъ на топлина или на свѣтлина. Но за химията въ тоя случай има горѣне.

Впрочемъ, трѣбва да кажемъ и това, че много пѣти става свѣтлина и топлина, безъ да има тамъ намѣса кислорода. Желѣзото гори съ блѣсъкъ въ сѣрата, мѣдта въ хлора и пр. Тогава Химията са принуждава да направи по-общо значѣнето на думата *горѣне*, така що за нея всѣчки химически съединявания сѣ горѣния, въ които са намѣрва едно тѣло горливо, а друго горително (*). Кислорода е най-изрядното горително. Вжгленъ, сѣрата, фосфора и други както видѣхми горятъ въ него съ чудна бързина и съ една блѣкавостъ непознати въ обикновенния въздухъ. Дору металитѣ горятъ въ него, както видѣхми отъ желѣзото. Ако въздуха е пригоденъ за горѣнѣето, то е защото обема кислорода. Има единъ *металовиди* (рудовиди), които биватъ ту горливи, ту горителни. Сѣрата гори отъ кислорода, а въ сѣрата може да гори желѣзото; така наспоредѣ кислорода тя е горлива, а наспоредѣ желѣзото — горителна.

Ако са ограничимъ за съединяванѣята съ кислорода, то ний видимъ, че горѣне и вкиселяване е сѣщото нѣщо. Или въ съединяванѣето има свѣтлина и топлина и тогава думата горѣне отговаря на общеприетия смисълъ; или свѣтлината и топлината липсватъ, и въ такѣвъ случай думата горѣне са зема въ химически смисълъ.

Произведението отъ горѣнѣето чрезъ кислорода е или кислота или окисъ.

* *

Важността на ролята, що извършва кислорода въ природата, надминава важността на всѣчки други елементи. Безъ кислородъ никое животно не можѣше живѣе. Кислорода ний димѣмъ изъ въздуха. Но трѣбва да кажемъ и това, че ако кислорода бѣше самъ, безъ смѣсване съ другия елементъ на въздуха — азота — то всѣко животно щѣше да са задави отъ силното и бързото му дѣйствие. То щѣше да загине твърдѣ скоро, както става съ свѣщѣта въ кислорода. Това би било твърдѣ ясно, ако прикажехме що е димѣне и какъ става то. Запомнете само това, че кислорода е *животния въздухъ*, както го наричахъ старитѣ химици. Все що живѣе, животно или растение, живѣе чрезъ кислорода.

Като знаемъ това, ний лесно ще раз-

(*) Combustible, по български горливо, сирѣчь което гори; comburant — горителенъ, сирѣчь което пали, кое прави да гори друго тѣло. Не знаемъ до колко умѣтно сѣми употребили двѣтъ тѣя думи: горливо и горително.

беремъ нѣкои всѣкидневни явявания въ природата. — Ясната весела зѣранъ или ясения студенъ день причиняватъ върху ни едно приятно и весело чувство, защото въ такова време въздуха е по-богатъ съ кислородъ, а такѣвъ въздухъ ни държи добръ и весели.

Растенията растатъ по-добръ когато земята е разорана и прекопана, защото кислорода и дъждовната вода идѣтъ повече до коренѣтъ.

Кучетата, коткитѣ, овцѣтъ и други животни губятъ своята живостъ, ставатъ лѣниви и са отпущатъ, кога приближи дъждовно време защото тогава вдѣхвания кислорода са умалѣва.

Въ самата работа, трѣбва да забѣлѣжимъ, че количеството на кислорода са не смалѣва, но во време на буря, въздуха понеже са разреждава то и кислорода са намалѣва въ даденъ обемъ.

Кислорода нема йоще никакво некуственно употребяване. Но ако са намѣри едно средство за придобиванѣе на много кислородъ и съ ефтина цѣна, то ще са рѣши една голѣма задача въ индустрията. Той щѣше да служи за едно най-сгодно распалително средство и производителъ на много голѣми топлини, каквито сѣ потребни въ индустриалнитѣ заведения.

ЗА ПУШАКА (ТЮТЮНА).

(По Д-ра Валента.)

Тютюня (никотияна табако) е растение едногодишно и спада въ броя на ония растения, които сѣ отровни и между които бромъ нашия обикновенъ барабой (картофелъ). Бере са на листове, които во времето на откѣсванѣето сѣ зелени, иматъ слабъ джхъ и почти никакѣвъ вкусъ, а като изсѣхнатъ добиватъ единъ остъръ джхъ и твърдѣ горчивъ вкусъ. Родината на тютюня е Америка. Когато Колумбъ първи пѣти доде на Атлантическитѣ островѣ, съ удивление видя какъ тамошнитѣ жители смучатъ презъ една прѣчка (която тѣ казваха «табаго») димъ отъ растение нему непознато, и пакъ го изхвърляха на вѣтъ презъ носа си и устата си.

На кормчинѣтъ, които бѣхъ дошли съ Колумба, са хареса тоя обичай и тѣ сѣ го освоиха, а когато сѣ върнаха наедно съ Колумба въ Европа, донесохъ съ себе си тоя обичай, който толкова са хареса на хората, щото въ течѣнѣето на 50 години са распространи въ цѣла Европа, въ Азия до Китай! Разумѣва са че това распространяване не стана безъ борба, безъ голѣми съпротивления.

Като има човѣкъ предъ очи свойствата на тютюня, като знае че той не храни, нито пѣкъ има нѣкакѣвъ приятенъ вкусъ; като познава напотивъ негова неприятенъ мирисъ и горчивъ вкусъ, като знае че той произвежда главоболие и бълване, и най-подиръ — което е и най-главното — като има предъ очи че той е единъ отъ най-силнитѣ отрови: тѣжко е било въ начало да са помисли че той ще добие такѣвъ голѣмъ разѣмѣръ, че ще стане толкова важенъ предметъ, че ще цѣри болнитѣ каси на много държави и че ще стане прехрана на толкова хиляди души. Но некуството обаче и въ тоя случай ни доказва онова, което често са случва и съ хората, дето

именно: нѣкои въ началото на своето появяване предъ свѣта немаатъ никакво влияние, изложени сж на всѣкакви поругания, псувни, обиди и т. н.; а които послѣ виждами че стѣпали на чело и заслужили слава.

Понеже днесъ-за-днесъ тютюня одържа съвършенна побѣда, то занимателно би било да послѣдова челоуѣкъ неговата история и да прочете мнѣнията на неговитѣ противници. Така, като най-сериозенъ неговъ противникъ въ 1596 год. появи са английския царь Яковъ I, който самъ написа книга противъ тютюня подъ название: «Мисокапинусъ» (неприятель на пушаньето). Той сравнява пушаньето съ пѣкжла, и казва че то е образецъ отъ него, защото 1) въ пушаньето има димъ, който представлява суетата на този свѣтъ; 2) служи за увеселение на ония, които му са приучатъ, както суетата, която конечно заслѣпява човѣка; 3) прави човѣка пиянъ и будала; 4) който са е научилъ да пуши казва, че не може да са отучи, а то е знакъ че той са намѣрва цялъ въ рѣцѣтъ на дявола. И най-подиръ 5) пушаньето е образецъ отъ пѣкжла, защото човѣкъ отъ него вони и става вонещо сътворение! «За това, — свършва царя своята бесѣда — о граждани, ако знаете какво нѣщо е срамъ, отстранете отъ себе си тоя обичай, когото заблуждението е приело, а будалацината разпространила; който поврежда Бога, който събаря вашето здравье, който понижава вашето достоинство. Този обичай, казвамъ, който поврежда очитѣ и носа, който разваля и отѣпява мозъка, който опропаства бѣлия дробъ и който прави човѣка — ако искате право да кажж — подобенъ на дявола, който така сжщо пуца отъ себе си вонещъ димъ!» Въ Руссия, царь Михаилъ Теодоровичъ, по свѣта на московския патриархъ, забрани пушаньето; защото свещенството са оплаквало че въ черквитѣ е такава голѣма воня отъ тютюня, щото човѣкъ не може да стон. Който претѣжнеше тая заповѣдь, бѣше биенъ и прогоненъ въ Сибиря. Лулата на такъвъ престѣпникъ са пѣхаше презъ носа му. Но тая строгость не владѣ дълго време, защото во времето на негова наслѣдникъ Петра Великий, пушаньето на тютюня бѣше свободно.

Най-голѣми и най-разярени неприятели на тютюня сж поевиха въ Цариградъ. Ходжитѣ и Кадитѣ станаха рѣшително противъ него и казвахж че: тютюня, кахвето, виното, и афиона сж чертитѣхъ главни стѣлнове на пѣкжла. Въ когото са намѣряше лула, пробивахж му носа съ нея, туряха го на едно магаре и така го развеждаха по сичкия Цариградъ. Муратъ IV (1333 год.) на казваше тютюнджитѣ съ смъртъ! — Той преоблѣченъ ходяше ноця самъ по Цариградъ да дири кой пуши; уловения са даваше на смъртъ предъ неговитѣ очи. Съ най-голѣма строгость забраняваше пушаньето на Яничаритѣ; който яничаринъ са уловяше да пуши растѣртваше са съ 4 коня на 4 парчета! Синъ му Ибрахимъ са показа достоенъ наслѣдникъ на баща си, и въ неговото време паднаха много хиляди хора като жертва на тоя обичай.

Едвамъ во времето на Мухамета IV бѣше позволено пушаньето, косто отъ

тогава са распространи сѣ повече и повече и сега има почти най-голѣмъ размѣръ въ Турция.

Въ Франция тютюня намѣри най-много приятели. При самото си проявление той бѣше приетъ въ самия кралевски дворъ.

Че тютюня дълго време е носилъ проклетството на папата и на цариградския патриархъ, само по себе-си са разумѣва.

Отъ Цариградъ пушаньето премина въ Азия и тамъ намѣри най-голѣмъ противникъ въ лицето на шаха Абасса, но Абассовото съпротивление остана безъ никакъвъ успѣхъ. Така пушаньето одържа на всѣкадъ побѣда и на всѣко мѣсто влезе въ обичай.

Тютюня, като сѣко отровно растение, на всѣкадъ успѣва. Роденъ въ горѣщия поясъ, лесно са научи на умѣренния, че даже прескочи границитѣ и на тоя поясъ и отиде въ студения. Въ окръжието на града Бергенъ (въ Шведско), който лѣжи доста на Сѣверъ, йоще расте тютюнь. Въобще може да са каже, че той днесъ расте по цѣлото пространство, което лѣжи 50° на Сѣверъ и на Югъ отъ екватора. Въ Европа най-добрь тютюнь е турекия, а особено оня, който расте въ солунското окръжие. Най-хубавъ тютюнь на света расте на островъ Куба, на голѣмитѣ и малки Антилеки острове, а че послѣ въ Виргиния (у сѣверна Америка). Отъ тая послѣдната само държава са е изнесло въ 1874 г. около 400 милиона цигари.

Така сега като знаеме неговото историческо и географическо разпространяване, нужно е да са запознаеме и съ неговъ съставъ: химицитѣ като сж анализирали тютюня, намѣрили сж въ него една жестока отрова, която дѣйствува съ необикновенна бързина и която тѣ назваха «никотинъ». Тая отрова е толкова силна, щото ако са тури отъ нея само малко дѣто и да е на тѣлото, за 2-3 минути слѣдова смъртъ. Двѣ капки отъ тая отрова сж доста да омъртвятъ едно куче въ 1—3 минути. На единъ глѣжбъ е доста само една капка да почине въ минутата; по-дребни животни могатъ да умрѣтъ отъ самия джхъ. Отъ множеството на тая отрова въ тютюня, зависи неговата якость.

Въ 100 драма американски тютюнь сж намѣрва 7 до 8 драма чистъ никотинъ, въ европейския на 100 драма са намѣрва само 2 до 5 драма. Колкото на похубава земя расте тютюня, толкова повече има въ себе си никотинъ. Освѣнъ това той има въ себе си и много «соли»; така ако 100 драма тютюнь изгоримъ, ще ни остане 18 до 27 драма пепель, който съдържа въ себе си различни соли. Отъ това става явно че земята на която са сѣе тютюнь бързо са истошава и става неспособна за сѣка друга сѣитба, освенъ ако са изново добрь натори.

Но сега е питанье: какво е накарало човѣка да си присвои и да обикне пушаньето? — Понеже отъ казаното до тука видѣхме че нито анатемата, нито прогонството, нито даже смъртта не е могла да отвърне хората отъ тоя обичай. Видѣхме така сжщо че народи безъ разлика на вѣра, съ готовность дочекаха тоя обичай. Кое е слѣдователно причината на това? — Да разгледаме: Първитѣ европейци като видяхж американцитѣ да пушатъ, отъ любопитство зеха

и тѣ по една лула да опитатъ какво е, като мисляха че то ще бѣде полза за здравьето; а като испушихж първата лула, видѣ имъ са нѣкакъхъ приятно и зеха по-честичко да пѣлятъ лулатѣ си, като намѣрваха въ сжщото време едно лесно преминуване на времето са безъ работа. Като са върнѣха въ Европа задържаха тоя обичай, съ който и разбудиха любопитството на другитѣ, и за кжсо време намѣриха доста послѣдователи. Главното побужданье, което караше дѣтето да улови цигара са състои въ това, да са покаже като човѣкъ, като мѣжжъ; то обича такива обичаи, които го турятъ въ реда на пораслитѣ хора. Слѣдователно причината на далееото и широкото разпространяване да са пуши такова горчиво растение са основава на дѣтинската суета, отъ която суета обладани дѣцата искатъ да са считатъ между хората.

Какъ дѣйствува тютюня сѣки отъ собствено искусство ще знае. Който първѣ пѣтъ тури цигаръ въ уста усѣща нѣжкъхъ огнь на езика си, евяха са кашлица и за кжсо време става като пиянъ; но всичко това не би било нищо да са не поевява главоболне, онесвѣстяване, че даже и бѣлване. Сичко това е достатъчно за да отвърне дѣтето отъ пушаньето; но то бързо забравя на вчерашното и днесъ го виждашъ пакъ съ цигара въ уста!

Главно питанье обаче тука е: да ли пушаньето съкратява живота, или нищо му не вреди?

По-напрѣдъ са е мислило че никотина, който са намѣрва въ тютюня, иде въ насъ заедно съ дима; но по-послѣ са е доказало и днесъ е прието че температурата, която са развива при пушаньето е достаточна да запали и да изгори самия никотинъ, така щото ний отъ него приемаме само единъ малкъхъ дѣлъ, който нема толкова своята първобитна якость. Отъ това непосредно слѣдова, че мокрия тютюнь много повече вреди, отъ колкото сухия, защото паритѣ, които сж намѣрватъ въ него, прѣчатъ да изгори никотина и ний въ такъвъ случай приемаме по-голѣмъхъ дѣлъ отъ него. За да са отстрани колкото е възможно повече тая отрова — никотина — зависи много и отъ средствата които употребяваме при пушаньето; не е все едно да пушите съ нергеле, съ чубукъ, съ цигара, или простъ цигаръ. Най-добро е онова средство, чрезъ което по-далечъ са води пушака отъ тютюня преди да доде въ устата ни; защото въ тоя пѣтъ никотина отслабва, а по нѣщо остава и въ средството чрезъ което са води. Най-добро е да са пуши съ нергеле или съ чубукъ, а най-вредително е съ простъ цигаръ. Но освенъ това тютюня има и други неудобни свойства, които недѣйствуватъ никакъ угодно на здравьето: той дразни слезитѣ, слѣдъ което тѣ производатъ много плюнки, които обикновенно исхвърляме; а съ това губимъ вкусъ за ѣденье и правимъ стомаха неспособенъ да смѣли дадената му храна.

Като представихъ до тука лошавата стѣрна на тютюня, трѣбва да кажж — ако искамъ да бѣда безпристрастенъ — че той има и свои добри стѣрни, ако и да не сж тѣ отъ особена важность. Послѣ испушаньето на една цигарка може да са мисли и говори по-добрь

ВЪТРЕШНИ НОВИНИ.

Цариградъ, 28 Юний, 1875.

Вий що мислите, какво е вашето мнѣние относително до сѣдалището на Българската Екзархия, ни питатъ мнозина наши приятели и читатели. И наистина, това питанье е, така да кажемъ, дневното питанье, съ което са занимаватъ днесъ за днесъ на Ортакъой. Дължни сме прочее да кажемъ о-време поне двѣ-три думи по тоя предметъ.

Преди всичко, ний сме дължни да изповѣдаме, че подновяването на това на търновския владика г-нъ Илариона. Но, ний не щемъ да разглеждаме кой е бутнѣлъ и съ какви цѣли е бутнѣлъ на срѣдъ това питанье. Главното е да кажемъ и ний за него своето мнѣние, както сж сторили това йоще преди време нашитѣ други събратия-вѣстникари. Ако не го кажемъ днесъ, то ний сме дължни да искажемъ това утрѣ. Въ такъвъ случай, на работа!

* *

Резиденцията, сирѣчь сѣдалището на Екзарха и на Управляющето Тѣло трѣбва да бѣде въ срѣдъ народа сирѣчь въ Българско нѣкъждъ: ето кое е нашето мнѣние, по това питанье.

Като притежание народно, като учреждение такова, което во всѣки случай трѣбва да бѣде за народа, то Екзархията ни не трѣбва да бѣде далечъ отъ този народъ. Екзархията трѣбва да бѣже български градъ. Тя трѣбва да бѣде като единъ магнитенъ центръ, къмъ който, като са обръщатъ погледитѣ на седмомиллионното множество Българи, да могатъ да казватъ: това е плодъ на нашитѣ неусипни трудове, пастреньето му принадлежи намъ, както е принадлежала и намъ грамадата неволи и тѣгла за да го придобиемъ. Така сѣдалището на Екзархията ще може да въодушевява Българина въ много минути на неговитѣ злочестини; тя ще може да произведе йоще оная необходима свързаностъ на Българитѣ, безъ която тѣ не би могли да просъществуватъ едно дълго време, безъ която имъ е невъзможно да покажатъ самостоятелни бѣльзи отъ духовенъ животъ.

* *

Кой трѣбва да бѣде града за резиденция на Екзархията ни, това е второстепенно питанье и на това питанье ний повече би желали да отговоримъ съ неопредѣлителнитѣ думи: резиденцията на Екзархията трѣбва да бѣде въ градъ, който са намѣрва на добра географическа точка, който има нѣкое важно и срѣдоточно становище (станция), който най-подиръ са отличава и по нѣщичко надъ другитѣ си съперничающии градове.

Но кой именно трѣбва да бѣде тоя градъ? Тукъ ний не можемъ да са произнесемъ положително и конечно. Можемъ обаче да кажемъ и да докажемъ, че тоя градъ не може и не трѣбва да бѣде Търново, както поддържатъ това нѣкои си. Търново не може да бѣде само и само защото той не отговаря на положенитѣ отъ насъ условия. Когато

тия условия липсватъ, ний не разбираме какъ може да са предложи за резиденция на Екзархата ни, прочутиятъ и исторически споменъ имуща Търново.

* *

Но Търновската епархия е най-голъмата, а като направимъ оногова, който е Български Екзархъ търновски митрополитъ, ний природно ще стѣпимъ въ предписаннитѣ отъ Фермана черти, именно, че Българския Екзархъ има своето сѣдалище въ митрополитския градъ на първата, най-важна и най-голъма епархия, казватъ нѣкои си.

Жеми ний, навънъ да не ходимъ зума подъ формата, и съдържаньето подъ обема, не е ли и по-умно и по-изгодно да направимъ първа, по-важна и по-голъма оная епархия, на която митрополитския градъ е най-сгоденъ за резиденция? Не ли по-умно и по-умѣтено да намалимъ днешната търновска епархия като удовлетворимъ законнитѣ искания на Ени-Заарци и прочия, и като направимъ така тая мѣчна и мѣста крава по-малко завидна и раздорлива за нашитѣ свети старци?

Ний полагами само тия питання и нека имъ отговарятъ тия, които са интересуватъ отъ предмѣта.

* *

Вий искате резиденцията на Екзархията да бѣде вънъ, въ Българско, то хубаво, но тогава какъ ще могатъ да са управяватъ вънъ отъ Българско вънъ отъ централното Правителство, съ което то има всѣкидневни расправи, питатъ защитницитѣ на идеята, че резиденцията трѣбва да бѣде въ столицата.

Въ такъвъ случай, господа, тукъ не ще философски умъ да са разбере че резиденцията като е вънъ, то Екзарха може да стои едно извѣстно време отъ годината въ Цариградъ за урежданьето на ония работи, на които урежданьето зависи отъ централната властъ. Нема ли примѣръ на такива духовни начальства, които иматъ своитѣ резиденции далечъ и много далечъ отъ централното правителство, а между това и тѣхнитѣ дѣла са вършатъ, и тѣхнитѣ наредби са изпълняватъ, и тѣхнитѣ узаконения получаватъ своето освещение? Нека не търсимъ такива извинителни причини, които сж чисто и просто *вини о-грѣшнѣхъ*. Нека не турями своитѣ лични интереси по-горѣ отъ интереситѣ на народа, комуто всѣки е дълженъ да служи съ самоотверженностъ.

Какъ го изискватъ интереситѣ на народа, кое е по-изгодно за народа, това трѣбва и да са приложи въ дѣйствието. Надѣвами са прочее че ония, които обичатъ да ги наричатъ патриоти, че ония които сж проглушили ушитѣ на свѣта съ своя чистъ патриотизмъ, щѣтъ погледнѣ тоя пѣтъ на работата съ такова безпристрастно око, каквото прилича на хора съ умъ и разумъ.

Пѣтници и писма, пристигнѣли изъ Пловдивеко, ни носятъ кански оплаквания отъ Пловдивския владика и синодаленъ членъ г-нъ Панарета. «Чудни

Дима распрѣсва различнитѣ незгоди, отстранява лошащото душевно расположение, обистря мозѣка и прави човѣка да бѣде по-добрѣ расположенъ; а то е главната причина по която научившитѣ са тютюнъ не могатъ да го напустнатъ.

Противъ порастналитѣ, които сж приели тоя обичай, азъ нема да кажѣ тукъ нищо; ще обрѣнѣ само вниманьето си къмъ родителитѣ, които сж дължни да са грижатъ за здравьето на дѣтцата си, и ще имъ кажѣ че, ако искатъ да са нарежѣтъ достойни родители на чедата си, трѣбва да пазятъ на тѣхъ и да не имъ допушатъ да турятъ цигаръ въ уста преди да са живи.

Щото въ тоя периодъ на живота, тютюна може да принесе най-голъма вреда, да разстрои крѣхкитѣ йоще членове и да поклати отъ дѣно здравьето.

На болнитѣ отъ охтика, отъ гърди, отъ стомахъ (желудацъ), както и на ония, които сж изложени на плюянье крѣвь, пушеньето са забранява съвѣмъ.

П. Семерджиевъ.

ЕТО, ЕТО МА ПАКЪ!

Земята тѣсна ли ти е?

Къмъ небето са възвиси.

П. Р. С.

Додѣлялъ ми бѣ лютия мразъ
Който върлува въ тѣзъ страни,
И гледахъ, гледахъ всѣкой часъ,
Какъ да побѣгна въ чужбини! . . .
Скитахъ са на вредъ, въ млади дни,
И ходохъ слава, щастье, честь,
Да търсежъ слава, щастье, честь,
Най-послѣ, болень и злочестъ,
Ето ма, братѣя, пакъ при васъ! . . .
— Умръзналъ ми бѣ върлия гладъ
Който е тука общий врагъ,
И трѣгнахъ азъ, отъ градъ на градъ,
И стигнахъ, послѣ, на чуждѣ брѣгъ . . .
Но покровителъ милъ и драгъ
Тамъ не намѣрихъ, нито братъ,
Най-послѣ, вѣщѣнъ и безъ гласъ,
Ето ма, сестри, пакъ при васъ! . . .
— Додѣлялъ ми бѣ мрачния день
И смрадни адеки тукъ задухъ,
И затекохъ са, изнурень,
Да търсежъ себе чистъ въздухъ . . .
Изъ далечъ сладкъ гласъ си чухъ,
Трѣгнахъ, и хвъркнахъ, и тозъ-часъ,
Подъ менъ са пропасть раствори,
Скърбыта духътъ ми убори, —
Ето ма, братѣя, пакъ при васъ! . . .
— Умръзналъ ми бѣ рода ми,
Не можахъ да го гледамъ вече
Потѣгнахъ въ нощнитѣ тѣми,
Помислихъ си че, тамъ далечъ,
Народенъ, силенъ гласъ гърми . . .
Потѣглихъ, безъ да са двойжъ,
Но вредъ отбѣлснатъ, въ този часъ
Престанахъ вече да кроѣжъ . . .
Ей-ма, другари, пакъ при васъ!
— О, варвайте ма, братѣя мой,
Мжката-й мжка всегда, вредъ!!
Тукъ-долу нема миръ, покой,
Ни хлѣбъ за никой сиракъ клѣтъ!!
Гладенъ — обходи сичкий свѣтъ,
И гладенъ ще са върнешъ пакъ!
Сиракъ — до гробъ ще си сиракъ!
Не ма търсете съ плачуцъ гласъ,
Ето ма, дружки, пакъ при васъ!

Ст. Н. М

мъща! казваше ни единъ отъ тия пжтници, Дядо Панаретъ мисли и положително мисли, че *бащи-бозушкото време* въ нашитъ черковни работи не е преминжло и всичкото негово поведение прилича на поведение на единъ фанариотски деспотъ въ българска епархия.» «Азъ бихъ желаялъ дядо Екзархъ да бѣше отъ нѣкъдѣ и да съгледа само малкитъ работи на великия човѣкъ, пишеша ни една дописка, и навѣрно г-нъ Панаретъ би билъ строго мжмранъ и йоще по-строго наказанъ. Но азъ други нѣтъ ще ви прикажж какви сж дѣлата на тоя *пастиръ добрий*; за сега азъ ще на ексархийскитъ заповѣди, които естократно го викатъ да отиде въ столицата и да си гледа работата като синодаленъ.» Нашия дописникъ има пълно право. Г-нъ Панаретъ е виноватъ предъ своето началство за опърничавостта и непослушността си и ний при по-други условия бихми поискали неговото най-строго наказанье.

Рибата са овонява отъ кѣмъ главата, казва народната поговорка. И въ тоя случай тя е истина неопровергаема. Г. Панаретъ дава примѣръ и то публиченъ примѣръ, какъ трѣбва да са отнасями наспротивъ нашето духовно началство. И въ това отношение, неговата обнаска заслужва голѣма похвала!

А що да кажемъ за Самоковския владика г-нъ Доситей, тоже избранъ за синодаленъ членъ, който не по-малко става повиненъ, като не идва йоще въ нѣето на клатящата са Екзархия?

Споредъ *Источно Време*, истилямитъ са извършили въ Кукушкото окръжие въ полза на Екзархията. Дойрянската кааза само останала, защото не била споменжта въ емирнамето отъ Портата.

— Пертевъ ефенди са наименува управителъ на *Писалището на Печата*, на мѣсто досегашния Калиади ефенди.

— Споредъ *Левантъ Хералдъ*, новия бюджетъ са потвърдилъ отъ Султана и сега билъ подъ печатъ. *Таимса* и други отъ по-прочутитъ английски вѣстници евихж че недоимъка (дефицита, ачика) възлиза на 5-6,000,000 лири турски. Сѣмътаньето на приходитъ са основава нѣ върху растяшитъ приходи, които можтъ да са очакватъ отъ идущата финансова година а върху приходитъ на прѣднитъ истекли години. Великия Везиръ вѣсти, че е рѣшенъ да направи всичко, което е възможно за да одържи разносикитъ въ предвидянитъ прѣдѣли. Слабого произведение на жетвитъ, загубитъ въ добитъка и други причини, можтъ да намалѣтъ финансовитъ извори на Държавата, по нѣ, споредъ всѣка вѣроятность, твърдѣ много. Отъ което става ясно, че ачика не ще да надмине 6-тъ милиона лири. Нанстина, че и тоя недоимъкъ е жално нѣщо, но нема мѣсто да са безпокоимъ твърдѣ много. Подобенъ недоимъкъ не може да тури Турция въ никаква дѣйствителна мжнотия. Съ добръ управлявани финанции и съ едно умно и разумно правителство, тоя недоимъкъ би могълъ да са допѣлни въ едно кжсо време.

— Дописника на *Видов Дан* изъ Цариградъ му пише между другото и това: «Всички тукашни вѣстници потвърждаважж че повонизбранныя иерусалимски патриархъ, г-нъ Иеротей, добилъ е царски бератъ, който го припознава за законно избранъ. Напротивъ, азъ можъ да ви увѣриж изъ *спренъ* изворъ че Портата и до днешенъ день не е йоще потвърдила тоя изборъ, а мжчно ще може и да го потвърди, защото изъ Иерусалимъ са дошли протести и отъ народа и отъ свещенството, въ които протести са еява, че тѣ не щѣтъ прие Иеротея за свой патриархъ. Толкова само има, че изъ писмо отъ Великия Везиръ, въ което му са пише да отиде въ Иерусалимъ и да гледа да умири тамо духоветъ.»

— Пжтници, които сж преминжли преди недѣля презъ Руссенския вилаетъ ни съобщаватъ върху жетвитъ свѣдѣния, които опровергаватъ свѣдѣнията на *Дунавъ*. Въ Търновско жетвитъ били много добри и земеделческото население очаквало да падне единъ джждецъ за да са зарадва и съ добритъ кукурузи (мисир, напури). Въ Руссенско тия жетви сж по-слаби, но тѣ не били лоши. Най слаби били въ Варненско, дѣто всѣка година тѣ сж такива.

— Една голѣма буря са поевила на послѣднѣ въ Руссенско. Тя съсипала до 25 кжция въ селото Теке и повредила много нива.

— Прочитамъ въ *Фаръ дю Босфоръ*: «Генералъ Филиповъ, който са намѣрва отъ нѣкое време въ града ни, е вече Григория, на сегашния Икуменически патриархъ, г. Иоакима, и на другитъ патриарси отъ Православната Черкова. Въ своитъ срѣщания съ тия прелати, генералъ Филиповъ е говорилъ твърдѣ уважително за Великата Черкова, и е осждилъ обнаската на Българитъ наспротивъ нея. Увѣржаватъ, че генерала ще остане въ Цариградъ йоще три недѣли; подиръ той ще отиде въ Света-Гора, въ Атина, послѣ въ Корфу и най-подиръ въ Германия, дѣто смѣта да присѣтствува на събора на Старокатолицитъ, който ще са събере въ Бонна.»

— Еллинскитъ ефимериди вѣстватъ, че въ Атина е излѣзла на бѣлъ свѣтъ една брошурка, която расправя за *квядратността на кръга*. Съчинителя на брошурката иска да каже че е рѣшилъ проблемата, върху която на-посто сж си морили главата най-прочутитъ математици отъ старо и ново време. За забѣлжване е, че приложимъ ний, че додѣто учениитъ отъ другитъ народи са бжхтитъ да изнамѣрятъ такива нѣща, които би принесли нѣкоя полза на страждущето и нуждающе са човѣчество, прокопсаяницитъ изъ Елада правятъ чудеса като изнамѣрватъ онова, което не е могълъ да изнамѣри и самия Невтонъ и Лапласъ. Но нова Еллада ражда хора по-гениални и отъ поменжтитъ учени!

— Холерата, на която за поевенито въ Сирия ний поменахми нѣщо въ минжлия си брой, продължава да са развива все повече и повече. На двадесетъ души нападижти отъ болестъта десетъ души умирали. Споредъ една телеграфическа депеша изъ Дамаскъ, епидемията не била холера. На това що да са каже?

— Младитъ турчета които Правителството бѣше испратило въ Парижъ за да довършатъ наукитъ си, са повикали да са върнатъ назадъ.

— На 22й на тоя мѣсецъ са извършилъ първата божественна служба въ новотворения български параклисъ въ Сѣръ.

— Научавами са, че познатия знаменитъ пжтникъ по Българско, г. Каницъ, отправилъ нѣкои писма до цариградското българско Читалище, съ които му благодарни за поздравителната телеграма по С.Св. Кирила и Методия.

Диарбекирѣ. — Пишатъ ни изъ диарбекирския затворъ, съ дата 10 Майя, 1875.

Има на свѣта хора родени само за пакостъ на ближнитъ си. Тѣ не само дѣто са намѣрватъ нѣ и дѣто ги вече нема пакъ влачатъ слѣдъ себе си зло, пакостъ. Такива пакостници, каквито отъ край свѣтъ сжществуватъ и пакостъ сгрукватъ, са не посвѣнниха да мжнжтъ и насъ тукъ нещастни заточеници въ бездната на пакоститъ си.

Единъ отъ тримата господа при Хаскѣйското приключение, Стоянъ Заимовъ, на 24-й Ноемврия изчезна изпомежду ни изъ града и споредъ отпослѣ добититъ ни свѣдѣния отпавилъ са билъ по цариградския пжтъ, за да избѣгне, разумѣваса, опрѣдѣленото му наказание — вѣчно заточение. Господство му си е билъ съставилъ добро понятие за трудния юминѣкъ тукашенъ, а особено за заточениитъ, който има и живота си тукъ да свѣршва; въ никакъ, чини ми са, не са е свѣтилъ да си представи, на каква опасность, на какви страдания и мжжи ще изложко останалитъ нещастни заточеници.

Не мина са много време и ето злото настана: Недѣля вечеръ, 15-й Декемврия, по затовѣдъ на мѣстното началство, нѣколко запига крѣтосоважж улицитъ диарбекирски заточени Българи. Можете си представи, любезний читателю, нравственноубития духъ и плачевно положение на всинца ни, влачени кѣмъ затвора отъ неучитивитъ запига!

Затворени така безъ време и лишени отъ постилка и завивка, принудени бѣхми цѣла нощъ прави да стоимъ, като немаше и дѣ да са облѣгнемъ или да приклѣкнемъ отъ голѣмата нечистотия на затвора, дѣто пресѣдѣхме 5-6 дни додѣ да са приберажъ и тия наши другари, които по работа са намирахж на село. Като са прибрахме всинца, стана прегледъ предъ вилаетския Алай-бей и са даде воля на заточениитъ до животъ наши братѣ да си живѣхтъ както преди пакъ въ града, като даджтъ нови поржчителни; на осждениитъ за затворъ въ крѣпность са заповѣда, откажъ даджтъ надлѣжнитъ поржчителни да не излѣзватъ никакъ изъ вжтрѣшната крѣпность; а осждениитъ за въ жѣлѣза са оковаха пакъ и хвърлиха при убицитъ. Всичко заповѣдано са извърши и всѣка недѣля редовно ставаше прегледъ предъ нарочито опрѣдѣленъ чиновникъ за това.

Отъ станалия на 19-й Януария прегледъ, са видѣ, че исчезналъ йоще единъ нашъ съотечественникъ, нѣ не и другаръ, Тане Стояновъ отъ Сливенъ, който обвиненъ въ убийства и паление кжщя, осжденъ билъ и испратенъ самъ тукъ съ наказание — вѣчно заточение. Слѣдъ дадения рапортъ за бѣганьето му, както горкия му поржчитель, така и ний всинца наздраво бидохме затворени и отъ убицитъ по-строго назени.

Нѣколко то ни писмени до мѣстния управителъ, както и четеритъ ни телеграфически прошения до Великия Везиръ за освобождението ни отъ затвора и пребиваньето както преди въ града не подѣствуваха нищо за облегчението на затворническото ни ценосно положение, и лишени отъ всѣка защита или милость и състрадание човѣшко, ний лѣжимъ йоще и сега между стѣнитъ на влажнитъ и тѣсни тукашни тѣмници.

Щегитъ, които отъ затваряньето ни послѣдвахж съобразно съ положението и състояньето ни тукъ сж твърдѣ значителни, защото тѣзи отъ насъ, които сж бѣдни и са лишаватъ тукъ отъ зальтъ хлѣбъ, ако и трудно, добиражж си го въ града по какъвто да било начинъ, едни затвориха дюкани, хапове; на дру-

ги захванатите работи прекъснати, стоките им тук-тамъ разпръснати; на трети наематите къщи, приготвените имъ зимовища, нѣщата имъ, дрехите имъ всичко са прехосва, като са недозволява никому да подаде глава изъ вѣнъ тъмничени врата. И на всичко това, представите си, причината сж двамата наши бѣлблци, които, заслѣпени отъ умразния *egoism*, не пощадиха ни насъ, ни горките си поржители.

Ето, почитаеми читатели, какъ ний нещастниятъ заточеници сме изложени на мъки и неводи, причинявани намъ отъ роденитъ само за пакостъ наши *патриоти*.

Одринъ. — Пишатъ ни отъ тоя градъ, съ дата 19 Юния, 1875:

«Въ миналия брой на списанъето Ви прочетохъ въ вѣжикашнитъ новини че, по инициативата на сръбския князь Милана, щѣлъ да са въздигне паметникъ на прочутия *Хайдукъ Велка*. За заслугитъ, които е направилъ на сръбския народъ, тоя юнакъ заслужва наградата, която му отдаватъ въ тоя случай признателнитъ нему Сърби. Но тия послѣднитъ за какъвъ го иматъ? — Да ли за Сърбинъ, или за Българинъ? Вий щѣхте добръ да сторите, ако споменехте че тоя Хайдукъ-Велко е Българинъ, йоще че него го помнѣтъ и познаватъ мнозина старци Българи, защото ний всѣкога сме са мѣчили и потили за хората, а кога дойде редъ за насъ си нещемъ и да знаемъ били. Вий знаете, колко лични Българи сж са изгубили въ гръцкото въстание, които днесъ Гърцитъ сж погърчили и не даватъ ни за-речъ че сж Българи. Така е станало и въ Влашко, и въ Сърбию, и даже въ Русия. Ето защо рекохъ да Ви припомнѣмъ че е погрѣбно да са заблѣжаватъ и запомнѣтъ такивато отлични наши сънародници.»

Охридъ. — Пишатъ ни отъ тоя градъ:

«Въ 18й брой на *День*, една дописка изъ Велесъ казва, че г-нъ Шапкаревъ е ималъ лоши намѣрениа за нашия народъ, като искалъ да отдѣли Българитъ въ Солунския Вилаетъ отъ тия въ Дунавския. Това не е истина; ний во всѣкой случай можемъ да ви уверимъ. Г. Шапкаревъ не иска друго, освенъ да назначатъ училищни книги, които са назначаватъ за нашитъ страни, да сж написани по тукашно нарѣчие, защото дѣцата по-лесно могатъ да ги разбиратъ и не ще си губятъ толкова времето, както сега съ *Башинъ Азисъ*, или съ други подобни книги.»

Б. Ур. — Като е така да земемъ да напечатаме за всѣкой самджакъ или вилаетъ по особни букваре и книги за да могатъ лесно да ги разбиратъ дѣцата, и тогава ще цѣвнемъ и завържемъ! — Та каква по-лоша мисль отъ тая трѣбва да има г. Шапкаревъ. Той знае кадъ пица. Днесъ букваре, утрѣ други учебници, въ други денъ други книги и токо ще го видишъ че извадилъ и съставилъ и нѣкоя история на Македонския народъ ипрч. ипрч. По-добръ сж стори г. Шапкаревъ, ако работаше нѣщо по-свѣстно и да са остави отъ тая мисль, защото това не му прави никакъ честь.

Цариградъ. — Единъ приятель ни съобщава слѣдующето:

«Въ предпоследния (19) брой на *День*, вие вѣставяхте, че сте имали една дописка отъ Цариградъ «вѣрху българското читалище изобию и вѣрху списанъето му особито и че сжщественната причина за преставанъето на списанъето *Читалище*, било комахай едно лице.» Макарь и да не искате вие да обадите името на това лице, но мнозина го познаватъ и тая вѣсть произведе доста впечатление помежду всички ония, които знаятъ, горѣ-долу, работитъ на заведеніето читалище, както и тия на списанъето *Читалище*. Азъ нема много-много да разправамъ за тия работи, защото зная че всѣкой отъ насъ — Българетъ — когато е билъ на чело на нѣкоя работа, най-послѣ за награда е приемалъ публично осжждане. Онова, което щж влъ кажа, то е, да ли това лице, което сега осжждатъ и на което струпватъ венчикитъ вини, да ли то не е спомагало колко-годъ за сжществуванъето и издаванъето на списанъето *Читалище*? — Колкото за заве-

дението Читалище, кой е кривъ на членоветъ? ний веднѣжъ, ний дваждъ, ний триждъ настоятелството ги вика на събрание; тѣ, ако имъ бѣше присърдце заведеніето и списанъето, защо не дохождаха? По-миналата недѣля като си дадохъ оставкитъ председателя, подпредседателя и касиера; защо не избраха други лица на мѣстата имъ, ами останж прочутото цариградско читалище днесъ само съ името си? Кой е кривъ прочее?»

ВѢЖКАШНИ НОВИНИ.

Разискванията въ английския парламентъ, които ни съобща телеграфа поминжлата недѣля, разисквания относено за стоенъето на работитъ въ Турция, сж станали предметъ на много Туркувания отъ стърна на различни вѣстници. Споредъ *Морнингъ Постъ*, оратора г-нъ Йорке искалъ да привлече вниманъето на камарата вѣрху многото злоупотрѣбления, които са намѣрватъ въ държавата, вѣрху ограничаванъето имъ, вѣрху развиванъето на изворитъ на това така добръ надарено отъ природата мѣсто. Съ г-нъ Йорке наедно и много други въ Англия желаяли щото да са положатъ при турското правителство старания за да са изпълнятъ преобразованията и распорѣжданията, които са изброяватъ въ Хатти-Хумаюна. *Морнингъ Постъ* е съгласенъ че Турция не е страна както другитъ и че на нея трѣбва да са упражнява едно приятелско влияние, като са подбужда и насърдчва да работи полезно не само за себе си, но и за другитъ. Сжществуванъето на Турция, като сериозенъ участникъ въ европейската политическа система, на Султана общаваше справедливостъ и правосждие во всѣкото царство, равенство въ религиозно отношение, построение на пѣтища, отваряне на канали, на желѣзници и нарѣждане на банки. Съ исклучение обаче на едни желѣзници, ний едно отъ тия нѣща не е изпълнено. Турция и днесъ е оная стара Турция, съ разлика че днесъ е дължна повече; изпълнителната власть нема никакво дѣйствиe; ошурджитъ погълцатъ изворитъ на мѣстото, съинватъ земе-работническата класа; пѣтищата и другитъ средства за съобщаване са намѣрватъ въ плачевно и лошо състояние; отъ почитъ са обработватъ само половината и то така лошо щото едвамъ са произвожда една четвъртина отъ онова, което можаше да са произведе; недомѣлка (дефицата) въ финанцитъ си остава постояненъ, както сж постоянни и заемитъ; руднитъ и всички други промишлени извори сж занемарени, пренебрѣжнати. Истината е, че Туреко отъ година на година става по сиромашко, че нема ни бѣлѣгъ отъ подобрѣния и преобразования, общани съ голѣма тържественность отъ турското правителство, подиръ крѣмската война, на 1856. Най-подиръ *Морнингъ Постъ* свѣтства Англия да не стои вече така хладнокрѣвна зрителка въ дѣлата на Турция, като я оставя изложена на други влияния, а да ѣ стане свѣтникъ, както отъ по-напрѣдъ.

«Ако Туреко са намѣрваше въ нѣкое свѣсѣмъ лошо положение, казва *М. Постъ*, каквото ѣ отдаватъ неприятелитъ ѣ, то предлаганната намѣса на

Англия не би имала мѣстото си. Но защото приятелитъ на тая държава сж убѣдени, че въ нея сжществуватъ елементи за успѣхъ и за благополучие, за това са настоява щото Англия да стане неинъ свѣтникъ. Мжнотия много-голѣми нема за надвиванъе. Потрѣбно е Султана да унищожи всички безполезни разноски, да заповѣда да са опредѣлятъ кадѣрни управители, да тури въ дѣйствиe общаннитъ отъ Хатти-Хумаюна преобразования и да са употребятъ всички заети капиталы въ производителни работи. Тогава възражданъето на Турция би почнжло незабавно.»

Между това единъ други английски вѣстникъ ето що говори за сжщата работна ненавременна минута. Турската държава са намѣрва въ дълбока тишина. Отъ Черна-Гора дори до Либанъ владѣе мира и спокойствието во всѣкото ѣ пространство. Никого Истокъ не е бивалъ така тихъ, както днесъ. Така словото на г-нъ Йорке ще произведе голѣмъ метежъ въ духоветъ, както и произведе. Като говори за онова, което Турция не е изпълнила, той забравя да помене баремъ онова, което е извършила. За добра честь обаче, английското правителство отхвърля свѣршено идеята да цовлияе, по който и да билъ начинъ, вѣрху турското правителство съ силата на парижкия договоръ.»

Никой не може да откаже че духовенството е правило и прави йоще и днесъ всѣкакви злини на човѣчеството. Да земемъ за примѣръ Испания, въ която Кардиското вѣстание са имало дѣла. Това испанско духовенство, което са е покорявало всѣкога слѣпишката на Светия Отецъ, прави всѣкакви усилия при правителството за да го тикне въ единъ назадничавъ пѣтъ.

Преди всѣчко, то иска «настаняванъето на католическото единство», сирѣчь свѣршенното премахване на свободата на свѣстѣта и на културата. Оная малка либерална партийка отъ министерството на чело съ г. Канова делъ Кастило е намѣрила едно средство за да са отрве отъ мжнотията да отговаря на хора хемъ фанатици, хемъ буйни, хемъ нищожни. Тая партийка отговорила, че на Кортеситъ са падало да рѣшаватъ тия цитания.

Кое то ще каже че и либералнитъ дору въ Испания не смѣятъ да кажатъ просто и чисто на черноризцитъ, че тѣхното царство е вече на своя край, че човѣчеството не може вече да търпи тѣхнитъ гнусотии.

Новинитъ изъ Италия вѣставятъ, че великия борецъ за италианското единство, остарѣлия въ геройски и патриотически дѣла Гарибалди ще остави тия дни Римъ и ще отиде въ Чивита-Векия на топлиѣ бани. Младата му челядъ ще са кѣпне въ морскитѣ бани.

Закона, който общава на Гарибалди единъ годишенъ приходъ отъ 50,000 фр. и една пожизненна пенсия отъ сжщото количество, е потвѣрденъ отъ царя. Поради това щѣло сега на-скоро да са даде званична вѣсть Гарибалдию че касата за пенситъ има на негово распо-ложение 25,000 франки за първото шест-

мѣсечие отъ Января до Юния 1875. Въ сѣщото време Държавното Сѣкровище ще му внесе и годишния приходъ 50,000 франки. Нашитъ читатели трѣбва да знаятъ че великия герой са е отказвалъ до сега да земе каквато и да било пенсия, награда или заплата, при всичко че са е виждалъ много пѣти у-нужденъ, въ неволя и сѣтня сиромашия. Но тоя пѣтъ искатъ да кажатъ, че много неговии приятели ще го убѣдятъ да приеме тоя приходъ и тая пенсия. Ще видимъ.

Императоръ Фердинандъ, който е царувалъ преди сегашния австрийски царъ Францъ Йосифъ, както ни физическа депеша. Той е царувалъ отъ 1835 до 1848 г., когато са отказа отъ престола за да го предаде на своя племянникъ Франца. Отъ двадесетъ и седемъ години насамъ, стария императоръ живѣше въ Прага. Неговото царуване не би толкова благоприятно за свободата и за развиването на политическитъ наредби въ страната; та и не можаше да бѣде по-иначе во времето на едно управление, на което душата бѣше стария Метерникъ.

Казватъ, че чрезъ уединения си животъ императоръ Фердинандъ изгладилъ спомена на тия лоши дѣнеъ чрезъ извършването на най-благороднитъ добродѣтели и най-много чрезъ неизчерпваната си добротворность, поради която го и нарекли *Фердинандъ добрий*.

РАЗНИ РАБОТИ.

На 8 Юния въ Берлинъ са е държалъ единъ такъвъ банкетъ, който ще бѣде доволно любопитенъ за нашитъ читатели.

Проводителитъ всички сѣ били политически отсѣдени на 1848, а днесъ сѣ пристигнали до най-свѣтливии положения. Банкета е билъ даденъ въ честъ на г. Карла Шурца, който на 1848 год., йоще студентъ, билъ осѣденъ защото зель участие въ възстането. Г. Шурцъ е днесъ вече сѣнци американски поданикъ, членъ отъ Вашингтонския Сенатъ и единъ отъ най-влиятелнии хора въ Сѣдиннитъ Щати. До него сѣдѣлъ г. Л. Бюкеръ, който бѣше вотираалъ отказването на данъка въ 1848 г., гаетъ свѣтликъ и дѣсна рѣка на г. Бизмарка; по-отгатыкъ докторъ Льовъ, отсѣденъ други пѣтъ на смъртъ, а днесъ предсѣдател на камарата на Депутатитъ въ Прусия. Много депутати присѣтствуватъ на угощението: университетата билъ цѣлъ представенъ тамъ. Тамъ са били йоще Момсенъ, Тисенъ, Дербуръ и Дернеръ и нѣколко студенти Американци.

Много здравици сѣ били казани на угощението. Всичкитъ здравици, имали единъ политически характеръ. Политическото нарастване на Германия, въ тѣзи послѣднитъ години, е било предметъ особито на словата.

Стария и много прочутъ професоръ у Медицинския факултетъ въ Вѣнския университетъ г-нъ Ракитански, единъ най-личенъ ученъ въ днешно време, дворекий свѣтликъ, по негова молба като много престарѣлъ, дало му са е оставка за покойствие. Австрийския царъ въ този случай му изразилъ превисокото си припознаване на неговитъ извѣрѣдни заслуги въ полето на науката. Неговото мѣсто като професоръ на патологическата анатомия въ Вѣнския университетъ е зель професора на Грацкия университетъ г-нъ Хешль.

Раскопанане на Помпей. — Познати сѣ на читателитъ ни развалинитъ на Помпей. Тия развалини отъ нѣкоя година насамъ са разриватъ и въ тѣхъ са правятъ различни предирки. Сега на скоро въ една малка къ-

щица потопена намѣрили една дървена рачлика, въ която имало 2 лари, 2 пенати (домашнии богове), 1 образецъ на Изиса и 1 образъ на Анубиса и единъ трети богъ голѣмъ разъ на сребро. Намѣрили сѣ тоже единъ малѣкъ Харпократъ добра направа, една сребърна лѣжичка, единъ кехробаренъ сѣдѣтъ и нѣколко други стѣклени. Споредъ единъ вѣстникъ намѣрило са тоже сега наскоро и една малка Венера отъ мраморъ. Подобни нѣща сѣ са намѣрвали и въ грѣцкитъ гробница; но въ Помпей, види са, тѣ не сѣ били до толкова общи, и вѣроятно е че не сѣ били употрѣбавани, но сѣ ги имали само за украси. Намѣрената Венера, ако и да не е отъ нѣкоя тѣнка работа, са забѣлѣжава обаче потова, че врата и рѣцѣтъ и сѣ украсени въ злато.

Но най-драгоценното намѣрване е било това презъ послѣдния априлия, когато са намѣрили едно изображение, което вѣщи одѣнителни гледатъ като съвършено интересно. Това изображение, както го описва Виргилій; йоще до-дѣнь-днешенъ неговитъ бои сѣ спазени; говори са, че това изображение ще може да са пренесе и внесе въ музеума.

КАВАЛА МИ.

ПЕРА, 25 Юний, 1875.

Драгии мои братя и сестри, читатели и читателки! Моето *гаврилно перо* са бѣше подбило отъ нѣкое време насамъ, но то не бѣ и съвършено счупено. Какъ са бѣше подбило и защо, това оставямъ да ви разправямъ други пѣтъ; сега обаче (безъ понеже и еже) когато времето ми позволи да подостря това си оригинално перо, дозволете ми да дойдѣ да ви поболѣж главата съ моитъ драскотини. Времето е тежко; мараия и пекъ беспокоятъ днитъ и работенето; жестоки звѣрчета и всѣкакви гадинки не ни оставятъ на покой нощъ; потрѣбно е прочее да са намѣри нѣкое забавление. Азъ си намѣрихъ за себе и то е да свирѣхъ съ захвърленния си кавалъ; да дражѣхъ съ подрѣзаното си гаврилно перо. Ще бѣдете ли добри до ми слушате или нѣ. Това оставямъ. Ще ви кажѣ само преди всичко, че моитъ свирни сѣ отъ такова естество, щото и който ги чете става пишманъ и който ги не чете е дваждъ по-пишманъ. Прочее напредъ!

Преди всичко азъ съмъ длѣженъ да ви по-свирѣхъ за ония умици вѣстникари, които на всѣки новъ мѣсецъ менятъ своята глава, мислятъ иначе и пишатъ йоще по-иначе. Подобни газетари-сочинители ний имамъ доволно. За сега нека ви поменѣхъ за моитъ побратими списавачитъ на *Напредѣцкия кръстатъ листъ*. Тия хора (О, Боже, вишний Боже, не щемъ ли станѣ единъ дѣнь сѣщиски хора свирѣхъ людѣе); поменѣхъ да пишатъ най-напредъ своя вѣстникъ съ едно такова писмо; което и азъ проумѣвахъ и много мои приятели похвалявахъ като такова писмо, което да са разбере не иска дълги философии и мадрувания. Въ това писмо немаше нито чеперастото м, нито саможивото i; въ него човѣкъ немаше потрѣба да мисли всѣкога дѣ трѣбва да чете е на мѣсто до и дѣ е за сѣщо е, както това става когато четемъ благочестивия *Вѣкъ*. Първото писмо на *Напредѣцката* газета бѣше и просто, и лесно, и ясно. А защо подиръ нѣколъ петъ шестъ мѣсеца това писмо са промѣни въ онова *бана-бакоеско* правописание, което да разбере човѣкъ потрѣбенъ му е цѣлъ животъ отъ книгодеения и книгопущения? Защо *ад-жеба* свѣстнитъ въ начало списавачи на *Напредѣцка* така отведнѣжъ са пофилософичихъ и за първи бѣлѣтъ на своята реформация промѣнихъ простото въ сплетено и непонятно (сирѣчь въ философско), и лесното въ мажно и невразумително (сирѣчь въ метафизическо)? Защо защо защо? Тѣ може би и да отговорятъ, а може и да не отговорятъ на тѣзи мои нескромни питання, които ми дойдѣхъ на умъ като немамъ друго що да мислѣхъ, като не можъ по цѣла нощъ да заспѣхъ обезпокояванъ отъ ония лѣтящи гадинки които и философа надвиватъ съ своитъ буйни и шумно-комарски разисквания. Но додѣ чаками, защо да не направимъ нѣколко предположения? Хелбетъ едно отъ тия предположения може да бѣде приблизително до самата истина.

Да ли прочее тая правописна реформация не е сѣтнина отъ нѣкое завъртяване на чарка

въ цѣлия строй на журналиния организмъ на *Напредѣцка*? Да ли не е сѣтнина отъ нѣкое излишно желание да са назадва като са е сторило и присторило че сѣ напредѣване нема сполука и облага отъ дѣто са очаква такова нѣщо? Да ли пѣкъ не е отъ много умъ а отъ малко пари? Да ли не е йоще отъ много пари а отъ малко умъ? Да ли не е отъ желание да бѣж-деятъ хора отъ ония, които искатъ да показватъ че обичатъ радикалитъ промѣни и въ най-дребното на нѣщата?

Всичко това обаче е предположения, а знаете, братя и сестри, предположениято е такова нѣщо, което като го духнешъ пада. Вѣрвамъ прочее че моитъ напредѣчни побратими ако дѣйствително сѣ такива, не щатъ ми са разсѣрди дѣто имъ правѣхъ едно малко главоболие. Какво да правѣхъ, немамъ мира отъ пугадинки и сѣнь като ма не хваща, азъ трѣбваше да си намѣрихъ една работа. А ако тѣзи побратими сѣ палили първи подъ гаврилното ми перо, то ще кажѣ че за тѣхъ мисля най-много, тѣхъ обичамъ най-много и защо да криѣхъ, тѣхъ почитамъ доволно.

За сега обогомъ; скоро щемъ са видя и разговори по-нашироко. Ваший Батю.

ВѢСТИ.

Между другитъ книги отъ различни съчинители и преводаче, издадени презъ тая година, намиратъ са за проданъ въ Книгопродавницата на Бѣлг. Печат. Дружество «Промышление» и следующитъ нови книги: *Пикколо Аллага или Маврилий въ царуването на Филиппа III*, отъ Евѣ. Скриба; преводъ Н. Михайловскаго, Т. I и II, издава Б. П. Друж. «Промышление», цѣна гр. 14; и *За Славянското происхождение на Дунавски Бѣлгаре*, изследоване отъ Д. Илювски, преводъ отъ Русски.

Съдържането на тия книги е много интересно, за това, които книгопродавци, учители или други лица желаятъ да си ги доставятъ могатъ да са отнесатъ направо до рѣчената книгопродавница.

Понематъ са и порѣчвания за книги на руски и сръпски езикъ, стига само порѣчванията да бѣдатъ придружени съ стойността на исканитъ книги.

Цариградъ, 20 Юний, 1875.

Книгопродавницата на Б. П. Д. «Промышление».

ИЗВѢСТИЕ

отъ

БѢЛГАРСКОТО КНИЖОВНО ДРУЖЕСТВО.

Главното годишно събрание на «Бѣлгарското Книжовно Дружество» ште стане и тая година, както обикновенно става всѣкога, на 25-й души Юлия.

Умоляватъ се всички общини и частни лица, които споредъ 50 чл. на уставтъ на Дружество иматъ право да присѣтствуватъ на главното годишно събрание, да благоволятъ и изпроводятъ въ Браила за тая цѣль своитъ пълномощни представители.

Понеже Дружество, въ особенностъ на тѣзгодишното главно събрание, има да разглежда въпроси отъ голѣма важность за своитъ напредѣкъ, за да не поерѣши затруднение въ дѣянията си поради непълнотата на годишното събрание, желателно е всичкитъ членове да земѣтъ това въ внимание и овреме да изпроводятъ или назначатъ въ Браила своитъ представители.

Браила,
20 Юния 1875.

Дѣловодителятъ
Т. Пейовъ.

Стулентъ, който е слѣдвалъ наукитъ си по историко-филологический факултетъ въ Московската Духовна Академия, търпи учителско мѣсто. Коя община са нуждае отъ такъвъ учитель, нека са отнесе до В. Мачуковского въ Солунъ у книгопродавницата на Д. В. Манчова.

Печатница на Карапетровъ и Друж.
Цариградъ, Асма-алтѣ, 6.